

Stapje voor stapje naar een toegankelijke MaculaVisie

Geschreven door redactie

De MaculaVisie van oktober vorig jaar was ons eerste nummer in de nieuwe stijl. Zoals toenmalig voorzitter Bram Harder in zijn introductie schreef: “Niet ‘klaar, zo moet het’, maar eerder een opmaat tot het beste blad over macula-degeneratie in Nederland.” Een doorlopend proces van verbetering dus. De toegankelijkheid van het blad speelt daarin een grote rol. Maar wat betekent dat precies? En wat is de rol van mediabureau MEO bij het toegankelijk maken van de MaculaVisie?

Bij veel websites, tijdschriften en andere informatiebronnen wordt er stilzwijgend van uitgegaan dat de lezer volledig in staat is ze te lezen en te begrijpen. Maar wie macula-degeneratie heeft, weet wel beter: een beperkt gezichtsvermogen kan het moeilijk of zelfs onmogelijk maken om teksten te lezen of afbeeldingen te zien.

Roger Ravelli weet dat als geen ander. Als gevolg van macula-degeneratie is hij inmiddels tien jaar slechtziend. Zijn baan bij de overheid, als expert op het gebied van duurzame energie, heeft hij op moeten geven. Hij merkte dat hij in zijn werk steeds slechter met de benodigde systemen kon werken. Roger: “Dat had

niet te maken met mijn vaardigheden, maar met de techniek. Ik leerde voorleessoftware gebruiken, zoals je die bijvoorbeeld kunt stellen op iPads of via speciale softwarepakketten. Maar alleen daarmee ben je er nog niet. Ook de te lezen bestanden of systemen moeten zo ontworpen zijn dat de voorleessoftware ze goed kan lezen.”

Richtlijnen

Ontwikkelaars en ontwerpers kunnen zich daarbij vasthouden aan een

aantal toegankelijkheidseisen: de WCAG-richtlijnen, oftewel de Web Content Accessibility Guidelines. Deze uitgebreide verzameling van verplichte en minder verplichte voorschriften helpen om media zo toegankelijk mogelijk te maken. Ook de toegankelijke versie van de MaculaVisie wordt gemaakt op basis van deze richtlijnen. Dit is een digitale versie van het blad met een simpelere vormgeving. Het blad wordt opgeslagen als een pdf-bestand en kan voorgelezen worden met voorleessoftware, ook wel een 'screen reader' genoemd.

“Maar de richtlijnen zijn niet zaligmakend,” stelt Roger, die zich namens de MaculaVereniging heeft opgeworpen als tester van de toegankelijke MaculaVisies en inmiddels bestuurslid Toegankelijkheid is. “Ook als iets aan de richtlijnen voldoet, wordt het nog steeds niet altijd als toegankelijk ervaren.” Dat is waar hij samen met Mireille Egberts tegenaan liep. Zij is teamleider Vormgeving bij MEO, het mediabureau dat de vormgeving van zowel de gewone als de toegankelijke editie van dit magazine verzorgt.

Codes

Mireille vertelt: “Ik voerde een softwarematige controle uit op het bestand. Die gaf aan dat aan alle richtlijnen werd voldaan. Maar de praktijk was anders.” Roger: “Ik moest laten zien

dat het niet werkte. Dat was best wel confronterend.” Hij maakte voor Mireille een filmpje van de wijze waarop het blad werd voorgelezen op zijn iPad: de tekst werd behoorlijk door elkaar gehusseld.

De toegankelijke versie van de MaculaVisie heeft weliswaar een simpelere vormgeving dan de gewone editie, maar dat betekent niet dat het maken ervan ook makkelijker is. Mireille: “Je moet bij een toegankelijke pdf namelijk veel meer in de codelagen gaan werken. Het lijkt daarin meer op het maken van een website dan op het maken van een tijdschrift. Je moet bijvoorbeeld met code aangeven welk onderdeel de kop boven het artikel is, wat de gewone tekst is, wat een citaat is, noem het maar op. Op die manier weet een screen reader in welke volgorde de onderdelen voorgelezen moeten worden.”

Roger: “Digitale toegankelijkheid is niet zomaar het afvinken van een paar richtlijnen, maar een ontwerpprobleem. Dat is voor veel mensen nog een nieuw idee. Digitale toegankelijkheid is dus iets wat je moet onderzoeken en waar je creatieve oplossingen voor moet bedenken en maken.” Hij weet dat Rome niet in één dag gebouwd is: “Je kunt dit alleen met elkaar doen en als de andere kant openstaat voor kritiek. We zitten in een leerproces en voeren stap voor stap verbeteringen door. Het is nu al veel beter dan toen we begonnen.”

Nieuwe functies

Mireille: “Ik ben heel blij dat Roger zo standvastig is in het toegankelijk maken van de pdf. Erg belangrijk, want hij is uiteindelijk een van de lezers die de pdf moet kunnen lezen. Hier hebben wij ook weer veel van geleerd.” MEO heeft inmiddels geïnvesteerd in een uitgebreide training voor Mireille, vertelt ze: “Het magazine waarin dit artikel verschijnt, is het eerste waarop ik mijn nieuwe kennis kan toepassen. Ik ben heel benieuwd hoe de toegankelijke versie nu voor Roger werkt.”

Mireille denkt dat ze zich nog lang zal verdiepen in toegankelijke pdf's. “Er komen steeds nieuwe toegankelijkheidsfuncties in de programma's die we gebruiken. Het is een leuke uitdaging om de ervaring met vormgeving te combineren met meer technische kennis, zoals het coderen. Dat is ook spannend voor ons team, want niet iedereen heeft die technische vaardigheden. Die hoop ik ook over te kunnen dragen.”

Gezamenlijk leerproces

Ook Roger is nog lang niet klaar. “Het is ons ondertussen gelukt om de papieren Maculavisie voor gebruikers van voice-overs en screenreaders toegankelijk te maken. We hebben contact met andere kritische leden. Die hebben we nodig, want er is nog geen garantie dat het toegankelijke magazine op alle apparaten werkt. Daarnaast willen we met MEO de toegankelijkheid van de website van de vereniging verbeteren. Er staan nog oude bestanden op de site die aangepast moeten worden, omdat ze niet toegankelijk zijn. Bij alles wat we nieuw maken, willen we de toegankelijkheid direct in het ontwerpproces meenemen. Ook daar zit een uitdaging waar nog stappen in gezet moeten worden.”

Kortom, de samenwerking tussen MEO en de MaculaVereniging is een gezamenlijk leerproces; eentje waarmee dat beste blad over macula-degeneratie in Nederland stapje voor stapje steeds dichterbij komt.

Meer informatie over de WCAG-richtlijnen is te vinden op wcag.nl.

Meer weten over MEO?
Kijk dan eens op wijzijnmeo.nl.